

Příloha 4: Transkripce rozhovoru s respondentem E

T: Takže, takže... Počkej, jo, dobrý. Tak jo, jenom jestli se to bude nahrávat, když zamknu telefon... Jo, dobrý. Já teda jenom zopakuju. Tenhle rozhovor je dobrovolný, kdyby ses rozhodl, že nechceš odpovídat na nějakou otázku, tak nemusíš, přeskochíme. Nemusíš mi vysvětlovat důvod, stačí říct. Kdybys nechtěl, abych to nahrávala, tak to můžu zastavit, nic se neděje. Kdyby ses rozhodl, že nějakou pasáž nechceš abych uváděla a byla ze záznamu vymazána, taky stačí říct. Kdyby sis chtěl potom mojí práci přečíst, tak zase stačí říct. Celkem nás čeká okolo 15 otázek, uvidíme jak dlouho nám to bude trvat.

R: Hodně profesionální.

smích

T: Super, já ti každopádně moc děkuju, že ses rozhodl se mnou udělat tenhle rozhovor, protože mi to moc pomůže.

R: Jasně.

T: Rovnou se přesunu k první otázce a to je, jestli by ses mi prosím mohl představit?

R: Dobrý, tak jsem... no dobrý, je mi 24 roky a pocházím z Ruska, ze Sibíře z menšího města, které je vedle Krasnojarsku, které se počítá jako hlavní město Krasnojarského kraje, takže máme docela hodně zimy, docela horka, docela hodně vedra v létě, co se týče klima. Moje město je zvláštní tím, že je zavřený. Plotem, jako normální, musíme mít průkazy, kterými potom můžeme cestovat ven nebo do města, takže cizí lidi ze země se tam nemůžou dostat, bez, nevím, nějaké přihlášky nebo něčeho. Ale to není takový striktní systém, že by tě zabili, nebo kousli psi rovnou na hranici. Hodně lidí dělá to, že nelegálně přelézají přes ten plot, zatím se jim nic nestalo. Můžou dostat pokutu ve výši tisíce korun.

T: Wow a proč je to celý oplocený?

R: Dříve to bylo tajné město za vlády Stalina, v roce 1950 tam začali budovat jadernou elektrárnu a s tím vyvíjet jaderné zbraně a takové věci. Potom se k tomu přidali satelity, takže máme dva velký státní podniky, které se týkají jaderné energie a satelitů. Proto je to pořád zavřené, protože se bojí, že ukradnou naše tajemství.

T: Wow. O tom jsem nikdy neslyšela.

R: Proto je to tajné.

smích

vyrušení rozhovoru obsluhou

R: Takže to je tak pro kontext, aby si chápala odkud pocházím, odkud jsem a jaký jsem. Teď asi o škole. V osmnácti letech jsem se přestěhoval tady. Klasicky rok v jazykové škole na kurzu a potom do školy, na vysokou na obor architektury. Já jsem prostě kreslil celý život, takže jako začal jsem s uměním, no potom jsem se dostal na bakaláře, to jsem vystudoval, zažil jsem covid a takové věci, no jako každý normální žák v tu dobu. Potom jsem rok pracoval, protože jsem dostal depresi po bakalářské práci, nebo potom co jsem ji napsal a obhajobě. No to sem nahnal síly a teď jsem nastoupil do magisterského studia a prostě pokračuju.

T: A dobrý, jsi teď v současnosti spokojený?

R: Jo, já jsem se bál, že to bude těžký, ale je to lehčí než jsem čekal. No já jsem se bál prostě. Mně to všichni říkali, ale když máš prostě nějakou zkušenost s bakalářským studiem, tak si myslíš, že každý studium bude takový, ale ve výsledku ne. Prostě.. díváš se na to studium už jinak. Nemusíš tolik času tomu věnovat v podstatě.

T: Takže pro tebe je ten magistr lehčí, než bakalář?

R: Jo, tak jako příklad. Já mám lepší i teď známky. Takže to jsem fakt nečekal. Protože na bakaláři byly Ečka spousta, ale teď žádný zatím. Zkoušky už mám teď hotový, jen děláme projekty v ateliéru, takže teď běží týden já to dodělávám a mám to no.

T: A ty jsi chtěl vždycky studovat architekturu nebo? Jak si mluvil o tom umění..

R: No, mě začalo od 14 let ot nějak bavit. Jsem nastoupil do dětské umělecké školy. Dokončil jsem ji a postupně jsem si říkal, že musím najít takový kompromis mezi technickou profesí a uměleckou, tak jsem šel do architektury.

T: A ty jsi chodil teda v Rusku na střední a po maturitě jsi se přestěhoval sem?

R: Ano, já jsem chodil na lyceum, potom to bylo jako obyčejné, nemělo to specializaci žádnou, jako to je třeba tady. Udělal jsem potom státní zkoušku, jako maturitu a to je klasický systém potom v Rusku. Jdeš do univerzity a díváš se vlastně na to, kolik máš nebo jaký je tvůj počet bodů u té státní zkoušky.

T: A proč si nezůstal v Rusku na vysokou školu, proč ses rozhodl přestěhovat sem?

R: No to asi není moc příjemný důvod proč zrovna Češi nebo proč... já jsem si nevybíral moc kam. Ne že bych celý život znal o Česku, protože jsem se potom dozvěděl relativně nedávno, možná tak před deseti lety. A jakože moc jsem o téhle zemi neslyšel. A potom když vznikla otázka kam po škole, tak větší šanci dostat se na univerzitu byly tady. Zároveň evropský trh, práce i škola. A prostě všechny výhody, které nejsou v třetích zemích.

T: A přemýšlel jsi i, že by jsi zůstal v Rusku na tu vysokou školu, nebo si chtěl někam jinam rovnou?

R: Já jsem.. ne že plánoval, ale dělal všechno tak, že kdyby to dopadlo špatně někde, tak můžu zůstat i tam. Ale primárně jsem šel tady. I rodině nebyli proti, nabídli mi to. Já si myslím, že hlavně v tu dobu nešlo o moje rozhodnutí, ale spíš o schopnosti rodičů co si mohou dovolit. Třeba můj bratr zůstal v Rusku. A my jsme s ním a tom nemoc nebavili, proč on tam zůstal. Ale si myslím, že možná vůbec nechtěl. A na druhou stranu si myslím, že by si rodiče nemohli dovolit dvě děti najednou finančně poslat někam jinam, do jiné země.

povídání, nehodí se do rozhovoru, není podstatné

T: Takže ty si přijel a chodil si rovnou rok do jazykové školy. Hodnotíš to pozitivně?

R: Já nemůžu si představit, co by bylo, kdyby nebyla ta škola, ale bylo by to si myslím, že těžší. Protože ten rok si vzpomínám, jako asi nejšťastnější rok v životě. Nemáš školu, jen se učíš jazyk. Jsi v jiné zemi, daleko od rodičů. Žiješ na koleji, máš tam kamarády prostě, všechno. Nemusíš nic řešit, jenom jazyk v podstatě a dostáváš bodíky za dobře udělané testy. Třeba občas jedeš na výlet, do Drážďan a tak. Ale ne všichni lidi to u nás zvládli na jazykovce, hodně lidí se vracelo zpátky do Ruska, ale to byli většinou takový ty děti... bohatších rodičů.

povídání o lidech, co to nezvládli, není podstatné pro rozhovor

.
. .
.

T: A teď když studuješ a pracuješ na české škole a v české firmě... Řekl bys, že vídáš víc s Čechama nebo s Rusama?

R: U mě vždycky všechno dopadlo tak, že kdybych chtěl se víc bavit s Rusama.. No tak, já jsem byl vždycky v českém prostředí, v ateliéru, v práci.. Prostě tam nebyli žádní Rusy, já jsem je ani nevyhledával, ale vždycky to dopadlo tak, že jsem s nimi bavil.

T: Takže se teď vídáš víc s Čechama než s Rusama?

R: Jo, přesně tak.

T: A máš tady víc českých kamarádů nebo ruských kamarádů?

R: Já bych řekl, že českých kamarádů... to nemám žádný, nebo mám takových, kteří mluví rusky, ale jsou tady prostě od narození. To mám, ale to potom oni nejsou jako Češi. Mě asi hlavně záleželo na jazyce celou dobu. Já i když mluvím nějak, srozumitelně plus minus, tak všechny své myšlenky pořád nemůžu dostat do češtiny a nemůžu je pořádně.. představit. Ne úplně tak, jak to zvládnu v ruštině. Pocity a prostě mluvit nějak neformálně, to mi nejde. Pro mě možná... to je ten důvod, proč nemám český kamarády, možná ne, prostě mám takový nápad. Myslím si to.

T: A myslíš, že na to hraje roli i nějaká mentalita?

R: Tomuto slovu jsem dlouho nevěřil. Ale potom co jsem se přestěhoval sem jsem si všiml, že tady je prostě taková dost silná vrstva, která možná zabraňuje nějakému tomu hlubšímu kontaktu.. Protože jsem vyrostl na různých věcech - animace, písničky, máme jiný lidi, který se nám líbí a nelíbí. My si můžeme s Rusy společně vzpomenout a potom tam je nějaká i nostalgie.. Ale s českými lidmi to nemáme, jako máme normální rozhovory, bavíme se, ale nemáme tohle.. spojení. Nešel bych s Čechem na procházku třeba. Prostě nemám takový lidi, kterým bych zavolal a prostě.. ne že bych nechtěl, ale nemám takový lidi Čechy kolem sebe, se kterými bych mohl jít ven na pivo nebo tak.

T: Ty se teda v podstatě znáš s hodně Čechama, ale nepovedlo se ti vybudovat si s nimi nějaké hlubší vztahy?

R: Ano, ano přesně tak. Já znám opravdu spoustu Čechů, celý život tady jsem byl v českém prostředí ale prostě to nedopadlo.

T: A když náš hodně Čechů a jsi v tom českém prostředí tak řekl bys, že jsou v české společnosti nějaké předsudky vůči Rusům?

R: No asi jenom ty starší vrstvy. Ta vrstva, co si pamatuje socialismus, to ano. To 100 %. Já jsem zažil takový nějaký ne jednání, ale prostě běžnou komunikaci se staršími lidmi. I když jsem mluvil česky, nebo oni teda říkali, že nemají nic proti, já jsem se neptal, oni mi to chtěli říct, že nás Rusy vnímají normálně. To je pro mě první znak toho, že asi normálně nás nevidí. Prostě potom, no... asi mám říct nějaké příklady, chceš slyšet?

T: Jestli tě něco napadá, tak by to bylo super.

R: To tak paní třeba, ona hlavně zdůrazňovala, že.. no národnost.. že jsou Rusy dobrý ale že jsou taky Rusy špatný.. a myslela si, že jsou Rusy dobrý a teď je zklamaná, no takové věci. Že třeba já jsem ji nezklamal ale zklamal jí celý národ tím pádem.

T: A kdy se tohle stalo? Dokázal bys časově určit, kdy ti to ta paní řekla?

R: No to bylo nedávno. To bylo spojeno s bydlením a já si myslím, že kvůli tomu nevrátila kauci no a takový věci.

T: A ty sis teda měnil nedávno bydlení a měl s tím takovýhle problém?

R: Ano, ale jako já s ní měl trochu problém i běžně. Já si myslím, že ona byla trošku nemocná, mentálně. Protože její nálada a názory se měnily moc často. Takže jo, asi je nějaký předsudek vůči Rusům. Ale je třeba brát v potaz i to, že ta paní se kterou jsem se setkal tak ona byla stará. Já můžu trochu rozvést to, co se stalo, jestli chceš?

T: Jo prosím.

R: Klasicky vymyslela problém, který ale byl už dlouho. Tvářila se, že o něm nikdy nevěděla. Ale tak třeba řeknu. Rozbité dveře. Přitom celý pokoj byl už od začátku takový.. no nevypadal dobře. A ona prostě vždycky našla ten nejtupidnější důvod. Právě třeba ty dveře. Na začátku když jsem se nastěhoval tak mi říkala, že musím na ně tlačil, abych je otevřel. Pak jsem jí odevzdával pokoj a ona na ty dveře tlačila, tak mi

říkala, tak to nebylo, tak to nebylo. No ale je to těžký posuzovat za rok. Možná opravdu na to mohla zapomenout.

T: A kvůli tomu ti nechtěla vrátit tu kauci?

R: Pořád čekám. Od minulého roku.

T: Aha. Tak to nevím, jestli se dočkáš *smích*

R: Kdo ví? Možná jo? Možná ne? *smích*

T: Tak já se posunu k další otázce. Vnímáš nějaký rozdíl v tom, jak se Češi chovají k Čechům v porovnání, jak se chovají k Rusům?

R: Zatím jsem si nevšiml. Jinak.. Já se třeba potkal s člověkem, který mi vyprávěl, že nenávidí. Takže je to různě. Já bych řekl, nebo já mám takový názor, že Češi nemají rádi nikoho kromě třeba jiných zemí vyspělých. Že třeba nemají ani rádi sebe. Ale mají rádi Ameriku, Norsko, Německo. Jim připadá, že ty lidi tam jsou lepší a důstojnější.

T: A takhle když říkáš, že Češi mají rádi jen nějaký národnosti. Řekl bys, že ve vztahu k Rusům jsou spíš přívětivý, lhostejný nebo zlý?

R: Vůbec nejsou zlý. Přívětivý jsou, ale jestli.. Jak to říct? Když.. Jestli to jde z duše? To nevím. Nemyslím si, že ta přívětivost je něco, co je pravda. Myslím si, že takhle jsou vychovaní. Špatný slovo, to se používá pro zvířata vid'?

T: Ne, v pohodě, chápu jak to myslíš.

R: Oni prostě vyrostli a takhle jim říkali, že to je dobrý. Takhle, že mají být přívětivý ke všem, i když doopravdy nechceš být. To je podle mě základní rozdíl mezi Rusama a Čechama. Že Rusové ukazují to, co cítí. Naživo, hned. Ale Češi to mohou schovávat. Já si teda ale nemyslím, že to jsou Čechy jen, ale je to celá Evropa. Je to takový, že se přetvařují. Takže jako formálně jsou přívětivý, ale pak doopravdy.. to může být klidně jinak. Pak to vidíš nějak, jako pak vidíš, že tě vlastně možná nemají moc rádi. Prostě to cítíš, ale nikdy neřekne.

konverzace, není podstatné pro rozhovor

T: Super, já se teď trochu vrátím na začátek jo - jaký máš druh pobytové oprávnění?

R: Já teď pracuji, proto mám zaměstnaneckou kartu.

T: Plánuješ si udělat trvalý pobyt, když tu žiješ už skoro 8 let?

R: Ano, no určitě by mi to něco ulehčilo. Starat se o důvod pobytu, to je fakt závažná věc. Já jsem třeba minulé léto přišel o práci. A na rozdíl od lidí, kteří nemají české vzdělání, jako nemají české diplomy. Oni by museli během dvou měsíců určitě něco najít. Nějakou novou práci. Nějaký důvod zůstat. Jinak by je poslali.. no jinak měli jet pryč. Což je docela striktní, si myslím. Já nevím, jak je to v jiných zemích ani nevím, jak je to u mě, v mojí zemi. Ale ten důvod proč tady musíš zůstat, nebo proč chceš. To je strašně důležitý, to se kolem tebe točí. Kdybych měl trvalý pobyt, tak ten důvod nemusím řešit. Teď prostě když ztratím studium, nebo když ztratím práci, tak musím hledat další způsoby jak nebo proč tady zůstat a tak dále. Je to prostě nekonečné hledání důvodu, aby si tu mohl nebo mohla zůstat. Aby si tu mohl být. Jako jasně, jde to nelegálně... Ale papírově, legálně.. Je to složitý. Já jsem nelegálně nemusel využít, naštěstí.

T: A plánuješ tady zůstat do budoucna?

R: Ano. Jako víš my cizinci máme několika fázový život tady. První rok je to super, to je úplná euforie. Všechno je super. Potom nastoupá asi nejdlejší doba. To je zklamání, prostě všechno je špatně. Chceš normálně jet domů, protože tam jsi na to zvyklý a tak, ale ty problémy, se kterými se setkáváš během této doby jsou jako.. řekl bych "problémy dospělých". Tak já jsem si vždycky říkal, je to jen dočasný dospělý problém, bude tu vždy a nezáleží na zemi. Potom jsem se s tím smířil a přišla fáze přijetí. Začal jsem cestovat, viděl jsem, jak žijí jiní lidé, viděl jsem jejich podmínky a pochopil jsem, že tady to je ještě dobrý. Podle mě není důležitý kde jsi, ale jak využíváš to prostředí, ve kterém jsi. Já bych nebyl nešťastný, kdybych se musel vrátit do Ruska. Není to špatná země. Já jsem byl idealista, který věřil v demokracii a v Evropu. Prostě do 18 let, potom jsem se přestěhoval a pochopil jsem, že je to po celém světě tak. Kdekoliv si, tak si najdeš něco a můžeš mít pocit, že je to všechno na p**u. Dobré věci i špatné věci. Prostě není ideální místo, podle mě.

T: A považuješ v současné době Českou republiku za svůj domov?

R: No, až dostanu občanství české, tak ano.

T: A plánuješ si zažádat o české občanství?

R: Ano. No mě to nebude dlouho trvat. Nebudu muset čekat tak dlouho. Mě zbývá už jen rok a něco do trvalého pobytu a potom rok a něco do občanství.

povídání o občanství, není důležité pro rozhovor (formální náležitosti)

T: A teda až budeš mít české občanství tak budeš Českou republiku považovat za svůj domov?

R: Domov? No, já tady musím prožít nejdřív nějak svůj život. Aspoň stejnou dobu, co jsem žil v Rusku. Potom to budu moct říct, že se tady cítím jako doma prostě. Teď je to půl na půl. Já už moc často nejezdím domu. Takže..

T: A kdy jsi tam byl naposled?

R: No naposledy tuto zimu. To bylo po skoro čtyř letech přestávky. Dlouho jsem tam nebyl, samozřejmě z několika důvodů. Když jsem se ale teď vracel domů, tak já jsem si připadal jako cizinec. První dva týdny.. Potom si na to zvykneš, ale nevím, co by se se mnou stalo, kdybych tam zůstal natrvalo. Práce, administrace, takové věci, které tady řešíš každý den a tak. Já jsem tam poslední dva roky nejezdil kvůli válce. Ale myslím si, že teď už budu.

T: Byla pro tebe cesta v pořádku, bez problémů?

R: Ano, úplně v pohodě. Vlastně jak začala válka, tak se každý kluk bál jet zpět do Ruska. Že ho chytanou na hranici a potom už no.. Ale já jsem se začal ptát lidí okolo mě, když už někdo začal jezdit, tak prostě jeli. Mě to začalo uspokojovat. Uklidňovat, že je to OK, že je to jen fixe, že to je jen strach. No tak jsem to zkusil. A měl jsem samozřejmě i nějakou podporu, že kdyby něco, tak aspoň potvrzení ze školy jsem sebou měl.

T: A to by ti pomohlo myslíš, to potvrzení o studiu?

R: No ty když jsi student, tak nemusíš na vojnu. Je to oficiální důvod proč nejít. Prostě čau. Lidi pořád bojují s tím, že v Rusku nefungují zákony, ale to není pravda. Je to pořád stát se zákonem, jen se ten zákon mění. Ale tohle zůstalo stejné. Chtěl jsem říct prostě, že to není jak někde v já nevím.. pralese v Africe. Ale jako cítím se, že je to teď v Rusku trošku jinak. Není to divočina vůbec, ale prostě..

T: A ty jsi říkal, že ses tam cítil jako cizinec. Tak tenhle pocit z tebe opadl kdy, tak jako zhruba?

R: No já jsem byl celou dobu takový.. nemocný. Ale třeba jsem poznal, že když jsem procházel po ulici, tak i já jsem viděl, že oni jsou jiní. Ale jako jiní.. Možná z lepší strany bych řekl? Já jsem třeba zapomněl na to, jak se nestresovat. Oni se vůbec nestarají o problémy. Ne že vůbec, oni mají problémy, ale jiný. Méně stresu. Třeba určitě tam jsou problémy, ale jiný než tady. Já tady každou chvíli myslím na to, jak jsem to dělal tady předtím. Nevím za tu celou dobu, co jsem nejezdil domu tak prostě jsem nějak v sobě nakumuloval ten stres a tlak.. a pak jsem přijel domů, kde jsem viděl, jak žijou rodiče, jaké mají problém, jak je řeší. Že je řeší vlastně, to jsem chtěl vidět. To že ty se stresuješ, to ti nepomáhá vůbec. To mi otevřelo oči, vlastně být jako..nevím.. trochu spokojenější. Prostě nšéfěbát se tolik o svůj život.Nestresovat se tolik. Prostě, jo, být v pohodě. Že nebát se třeba někoho urazit. To je přeci normální. Tady třeba minulý rok jsem byl v jedné práci a šéf mi rád říkal o tom, rád vychovával nás. Nás dva jediné Rusy, které tam pracovali.

T: Cože?

R: No prostě vždycky jsme cizinci, kteří se přestěhovali, proto se musíme integrovat, a takový věci. Podle jeho představy. Podle toho, co on vidí jak integrace. Tak nás takhle vychovával. A on v nás utlačoval ten strach hlavně. Abychom se báli. Abychom si nedovolili to, co jsme si dovolili předtím.

T: A jak jako integrovat podle jeho představ? Mohl bys mi to nějak přiblížit?

R: No třeba on říkal, že jsem Mauglí. Že mluvím moc upřímně, že se chovám jako dítě z lesu prostě. No, Mauglí a dítě z lesu to nejsou urážky, ale jako.. je to nepřijemná metafora.

T: No to teda nezní vůbec hezky.

R: No nejsi potom na to hrdý. Nebo jako, chápeš. On prostě říkal, že se tak chovat nelze. Že musíš hrát podle jistých pravidel. Ale možná já jsem to bral moc vážně. Ok, já jsem jako Mauglí, musím se teda chovat civilizovaně jako on. Musím lhát, lidi posuzovat za jejich zády, nemusím jim nic říkat do tváře. To ale moje hodnoty nebyly ani nejsou. Já jsem se snažil to k tobě dostat ty hodnoty, ale prostě. To není moje. Asi těch 18 let, co jsem byl v Rusku, to nějakou roli hrálo.

T: A on když tě takhle nehezky nazýval, tak jako.. Jak si se s tím vyrovnával?

R: No, prostě nejdřív jsem zkusil udělat tu změnu. Ale mě to bylo opravdu cizí, nešlo mi to, jak jsem říkal. No a pak jsem to nechal být, dokud to neskončilo.

T: A tohle všechno ti teda říkal ve spojení s tím, že jsi cizinec. Ne ve spojení s tím, že jsi Rus?

R: Cizinec, no, nezáleželo na tom prostě odkud jsi. Třeba s námi byl i kolega, který byl Čech, ale s ním neměl takové rozhovory.

T: A ty jsi v té práci potom skončil nebo?

R: Oni mě vyhodili. Protože jsem byl moc upřímný.

T: Vážně?

R: No jednou mě nazval zvířetem a já jsem řekl, že mě takhle nazývat nemůže. On řekl, že může, tak já řekl, že ne. A tím to skončilo. To trvalo chvíličku, 10 minut třeba. Ale to byl prostě takový speciální šéf. Teď v práci to vůbec. Teď prostě šéf je v pohodě.

T: A ten bývalý šéf byl v jakém věku, asi?

R: Asi tak 70 let a víc. Nevím, tak nějak, byl starší. Taky ta babička. Ale jako.. ani já se nemohu domluvit se svojí babičkou, takže to chápu. Vždycky říkám, ano ano, dobrý. Ale prostě, nerozumíme si. Ale prostě každá generace je nějaká.

T: Jasně, to chápu. Já se teď posunu k otázkám související se změnou nějakého stavu ve společnosti v souvislosti s válkou na Ukrajině.

R: Dobře.

T: Cítil ses tady v České republice od začátku války na Ukrajině nějak.. méně v pohodě? Nebo méně v bezpečí?

R: No jako pro mě.. Já si s tím furt hraju, protože mě to tak jako.. No, alespoň mám nějaký.. den před sebou. Tak co? Ale jako... Tady ne. Potom začaly vznikat nějaké sankce. Já jsem nevěděl co se stane ale moc jsem tomu nejdřív nevěřil. Jako byly to asi jenom pocity takové nejistoty. Celkově. Covid byl nejdřív nejasný,

potom válka byla nejasná. Nikdo to nečekal. Ani jedno. Životní hodnoty se ti prostě najednou úplně změní. Jako já si myslím.. Nebo teda já si pamatuju, že jsem věděl.. no dostal jsem noviny o tom, že ruská armáda se přibližuje na hranici s Ukrajinou. Že nebudou bojovat, ale cvičit, trénovat prostě. Jako vždycky. No to jsem si myslel, že jako vždycky. Byly nějaký noviny, který říkala, že to je prostě začátek války. Ale já jsem takovým novinám nevěřil. Já jsem byl.. víc realistický v té době. No, měl jsem takový názor, ale to se pak změnilo. Spousta lidí měla takový názor, že... ..si taky nemyslela, že se to stane, protože.....nikdo si jako nemyslel, že se to doopravdy stane.

T: Takže od začátku války na Ukrajině si tady měl asi jen pocit nějaké nejistoty?

R: Ano, no já jsem měl nejistotu, že jestli mě tady nechají. Jestli mi tu povolí zůstat.. nebo to bude stejně radikální a já prostě pojedou domu. No nevíš co čekat. Ale nebylo to tak nakonec. Ale jako otázky jo, vznikaly. Nevěnoval jsem tomu moc času. Nebylo to.. Netrvalo to měsíce. Deprese jsem už neměl. Tak jsem se přes to dostal. Jako jsou i jiný problémy. Třeba v práci, nebo v bydlení nebo, chápeš.

T: Zaznamenal si, že by se Češi začali k Rusům chovat nějak jinak od začátku války na Ukrajině?

R: No tak ta mladší generace, ty lidi co.. ty jsou v pohodě, ty jsou OK. Oni se vlastně ani neptají, ani neříkají, že nemáme nic proti. Prostě protože když lidé ti to takhle začnou říkat, tak oni určitě něco proti mají. Ta babička, zase. První den, kdy jsem se s ní setkal, tak... ..se mě zeptala. Podporuješ Putina?

T: A to bylo kdy? Před rokem?

R: Před rokem. Tak přesně před rokem. Prostě když lidé začínají uklidňovat tebe v něčem... ..nebo zdůrazňovat na tom, že oni nejsou stejně špatní jako ostatní... ..tak oni stejně špatní jako ostatní. To je pro mě známé.

T: A ocenil bys třeba ty, kdyby se tě někdo zeptal na to, jaký máš na to názor? Nebo radši ne?

R: Teď už ne. Asi to je jako efekt takový.. Jako je to jak efekt s novinami a zprávami. Ta válka trvá už dva roky. To už není aktuální. Já jsem jako každý jiný člověk. Pro mě... můj zájem netrvá už tak dlouho na něčem. Vždycky přijde nějaká jiná, zajímavější novina. Lidí se mě už ptali, ale mě to unavuje. Odpovídám pořád to samé. Nikdo tady ti prostě neřekne nic radikálně nového.

T: A setkal ses od začátku války na Ukrajině s nějakou negativní reakcí na to, že pocházíš z Ruska?

R: Asi ne. Já.. já neříkám, že jsem z Ruska. Já říkám, že jsem ze Sibíře. Kdo ví, tak ví. Jako vezmi si.. Rusko, to je fakt různé. To, co se děje v Moskvě..to se u nás neděje nikdy.. Jako já nevím, příklad my jsme do roku 2019 neměli mekáč. Já jsem se celý život díval na reklamy a nikdy jsme to nemohl mít. Nejbližší mekáč byl v Novosibirsku a to je... 18 hodin cesta vlakem.

povídání o cestování po Rusku, nepodstatné pro rozhovor

T: A když tedy říkáš, že jsi ze Sibíře, tak jsou reakci většinou lidé mají?

R: No lidi na to mají spíš nějakou jako wow reakci. To je pravda. Tenhle rok dělám i ve škole projekt vlastně jako krajinářský projekt a je to jakoby to bylo na Sibíři. Já za to mám dobré známky a ohlasy, je to pro lidi takové zajímavé. Je to taková exotika docela.

T: A setkal ses někdy ve škole s nějakýma nepříjemnýma situacema kvůli tomu, že pocházíš z Ruska?

R: No, nepříjemné.. Nepříjemné je to, že nás škola nutí, aby si tam dostal podepsat papír, ve kterém prohlašuješ, že válku na Ukrajině nepodporuješ, že jsi proti tomu a tak. Já jsem to třeba podepsal ale furt mi to visí v KOSu. Ještě máme takový systém, kde si zapisuješ předměty a termíny zkoušek. A prostě první stránka kterou otevíráš a tam je hlášení rektora z roku 2022 týkající se války na Ukrajině. Prostě k čemu? Proč je to pořád tam? Na to může někdo zapomenout? Jak? Proč nám to takhle každý den připomínají? Podle mě tohle je diskriminace. Nevím jak to mají čeští spolužáci. Asi to tam nemají. Asi určitě ne.

T: A můžu se zeptat, jestli si přemýšlel nad tím, že to nepodepíšeš?

R: No já kdybych to nepodepsal, tak se tam nedostanu. Tak mě tam pravděpodobně no nebudu přijat. Mně to vlastně netrápí. Ten proces podepisování mám jako.. možná nemám úplně stejné názory ale jako prostě chci dojít k mému cíli a udělám to pro to. Ale fakt jako je to zvláštní. Je to zvláštní.

T: Je to asi dost nepříjemné vid'?

R: Ano, no já tomu prostě nerozumím, jak jsem řekl předtím prostě proč to tam pořád visí. To nechápu.

T: Já se teď posunu k další otázce, když jsme u té školy. Setkal ses ve škole, na akademické půdě, s tím, že by byl někdo nepříjemný nebo zlý na lidi, co jsou z Ruska?

R: No ještě před válkou. Před válkou se stalo, na bakalári hlavně se to dělo. I potom vlastně.. Jedna historka. Kamarádka se chtěla dostat na ateliér. Jo nejdřív teda zaprvé oni chytli holku, která byla z Kazachstánu, za prvé jo. To byl nějaký test na a prostě přednáškový sál byl plný, tam bylo asi nevím dvě stě člověk. My všichni psali zkoušku a ona prostě byla chytнутá s mobilem v ruce, že opisuje. Ale prohlašovat to pro dvě stě lidí. No oni prohlašovali, že všichni Rusové jsme špatní, že opisujeme. To nás všechny překvapilo, jako i ostatní to překvapilo, jako Čechy. Potom se nám omlouvali ve skupinovém chatu ale prostě ta učitelka, nebo profesorka byla taková no..striktní na to opisovaná a hlavně ona opravdu zdůraznila to, že ten člověk co opisoval byl z Ruska. Ona ale byla z Kazachstánu, ale pro ní to byla ruská holka. Protože mluví rusky. Mluví s přízvukem a prostě přede všemi říkala, že.. zdůraznila tu národnost ruskou, že my vsichni opisujeme a že to je špatný. A pak teda ta holka na ten ateliér, to bylo nedávno, co se chtěla dostat, tak tam byl zvláštní pan. Vedoucí toho ateliéru, tak a on se jí začal ptát jestli si ona pamatuje na to, co tady bylo v roce 1968. Jako provokativní byl. S jasnou metaforou, bylo jasné k čemu se sklání. Taky zvláštní a já si ale myslím, že to záleží podle věku a podle člověka. Je jedno jestli jsi Rus nebo nejsi, mluvíš s přízvukem, tak jsi Rus.

T: A ty ses sám setkal s tím, že by někdo vyzdvihoval, že mluvíš špatně s přízvukem?

R: No občas jsem se setkal s tím, že by se lidi tvářili, že mi nerozumí. Ale já znám lidi i z jiných zemí. Sestra mé přítelkyně ta žije v Německu a když se seznamovala s rodiči jejího přítele, tak jeho rodiče byli velice striktní na přízvuk. Já jsem se taky setkal, ale nikdo mi to neřekl narovinu. Je tady všechno pocitově.

T: Mluvíš venku na ulici rusky?

R: Jojo. Já mám známí, co se toho bojí. I v práci. Myslí si, že by nebo.. osobnímu rozhovoru by měli rozumět i ostatní. Já si to nemyslím. Já venku nekřičím na celou ulici.

T: Takže si venku připadáš v pohodě?

R: No ano. Jako pocity.. To je asi stejný případ, jako když neříkám, že jsem z Ruska, ale říkám, že jsem ze Sibíře.

T: A když se bavíš takhle normálně venku i v práci rusky. Stalo se ti někdy, že by na to měl někdo negativní reakci?

R: Možná, ale to jsem spíš už zapomněl. Jako znám případy, kde ještě.. nebo jako stalo se to lidem. A je to zase takový.. jsou to zvláštní případy. A není to běžné. Třeba mě se to asi nikdy nestalo, takže prostě. Není to u všech. Jako viděl jsem nějaké noviny na internetu, že někdo mluvil rusky a druhý začal bitvu, ale to byl Rus a Ukrajinec. Jinak ne.

T: Ty jsi předtím říkal, že ten tvůj šéf v té jiné práci vám říkal, že se musíte jako přizpůsobit tomu tady, těm hodnotám. A to je hrozně zajímavý, protože já jsem viděla jeden výzkum od centra pro výzkum veřejného mínění, kde se ptali Čechů na otázku, myslíte si, že se cizinci musí přizpůsobit našim hodnotám českým? Ano, ne. A 73% lidí (těch respondentů) řeklo, že se musí co nejvíc přizpůsobit.

R: Že jo. Ale to je podle mě nereálný. Já si myslím, nebo tak. Kdo tomu věří, já nevěřím jim. Že oni si to vážně jako myslí. Já si myslím, že oni se jen tváří, že jsou přizpůsobení. Já jsem jako potkal spolužáky z Ruska, co se mnou nechtěli mluvit ani rusky tady. To je další zvláštní případ. Prostě jo, pro někoho je to důležitý tvářit se, že se přizpůbil úplně, ale tvářit se celý život? To nevím. Já nevím, možná to hrálo nebo hraje roli to, že nejsem z centrální evropské části Ruska.

povídání nepodstatné pro rozhovor

R: No tady když je zima, tak je takové depresivní. Já měl depresi, protože zima je depresivní, do toho šéf v práci, škola no.

T: Přemýšlel si v takovém období, že by ses vrátil zpět do Ruska?

R: Já? No přemýšlel.. Mě to spíš zajímá. Co bych dělal? Čeho bych dosáhl? Co by se stalo? Co by bylo jinak? Protože zase pocitově nemám konkrétní případ, ale cítím, že v té mojí profesi je to pro Čechy mnohem lehčí. Jako lehčí dostat se do vyšší nějaké pozice na vyšší stupeň. V architektuře jsem si všiml, že.. nebo já jsem neviděl žádnou ruskou architek. firmu, nebo ruského architekta který pracuje na českou firmu, že je tam ne, že šéf, ale chodí aspoň na jednání, nebo dělá takový věci, jako zodpovědný. Jakože ta firma nechce sebe reprezentovat jako blba, který pošle kohokoliv. Že ta firma se bojí toho, že když nepošle Čecha nebo Slováka na jednání, tak prostě to bude špatně. A třeba i firmy když jsem hledal novou práci tak jsem se setkal s tím, že psali že hledají jen někoho slovenského nebo českého původu.

T: Tyjo.. to mě rovnou přivádí k další otázce jestli ses setkal od začátku války na Ukrajině s nějakými překážkami na trhu práce?

R: No, já na tu firmu poslal portfolio, oni nepřijali ale teda ani neodpověděli. S jiným šéfem na pohovoru. Tak on začal mluvit o problémech, co tady byli za sovětské vlády, prostě jen tak. To bylo prostě když jsem hledal novou práci tak on začal o tom mluvit, nejdřív mluvil o vzniku té firmy a o tom jak to tady bylo špatné po Sovětském svazu a tak. Zase ale to je v souvislosti na to, že sovětská vláda tady měla vliv a Češi nemají teď rádi.

T: A řekl bys teda, že se po začátku války na Ukrajině nějak změnil vztah Čechů k Rusům?

R: No já si myslím, že lidi teď odůvodňují tu válku nebo říkají, že to dělají ti samí lidi ze sovětského svazu. Že oni pořád mají to samé chování, že se nic nezměnilo. A je to trošku pravda no. To co se děje na Ukrajině je nový důvod pro to, aby se mohlo pokračovat v té stejné náladě. Nikdo nevzpomíná na Napoleona. Ale prostě ten důvod se vždycky něčím krmí a to není jako důvod.. to je prostě jídlo pro ty lidi, který mají rádi nenávisť. Já si myslím ti lidi mají zklamání v tomhle světě, sami v sobě a tak. Hodně lidí vlastně oni ty pravidla ve společnosti dodržují i když nechtějí a potom prostě oni si řeknou mám problém a kdo za to může? Ten koho lidi nenávidí. Rusy. Nebo sovětská vláda.

T: Sovětská vláda co už není.

R: Jo já si myslím, že já asi taky budu zklamáný v další generace. Ale uvidíme, jak to všechno bude.

povídání a došli jsme zpět k přízvuku

.
. .
.

R: No myslím si, že si nás teďka pletou s Ukrajicema. Rusy a Ukrajince si pletou. My máme stejný přízvuk když se snažíme mluvit česky. Ono je tu teď Ukrajinců hodně a pak no to působí, že nemají rádi Ukrajince.

T: A řekl by si, že se Češi chovají jinak k Rusům a Ukrajincům?

R: Jo, já si myslím, že teď mají míň rádi Ukrajince. Protože jich tu tady je teď hodně. A když něčeho začne být hodně, tak prostě to lidem začíná být nepříjemný. Já si myslím, že malý důvod může být to že.. ne všichni Rusy mají přístup k tomu se přestěhovat, ale Ukrajinci mají teď všichni možnost a využívají toho. Mají to lehčí a proto mají možnost všechny vrstvy sem přijet a i ty nižší vrstvy. Oni mají možnost se ukázat a to jsou ty lidi, který ty nejvíc vidíš. Ta vyšší se liší od ty nižší, ale tu nižší vidíš nejvíc. Těch jako, co se přizpůsobili a tak těch si nevšímáš, těch co se umí chovat.

T: Díky. Tak já se posunu k další otázce. Cítíš se v současné době izolovaný nebo ohrožený kvůli tomu, že jsi z Ruska?

R: Asi ne ohrožený nebo v nebezpečí. Já mám jiné starosti. Jestli můžu říct?

T: Jasně.

R: Týká se to cestování zpátky domů, kulturního života a trošku bankovníctví. První věc, zdražili se lety. Nemůžu letět rovnou domů, ta cena je vyšší než předtím. Potom další věc, kultura. Dříve ještě v roce 2021 jsem tady mohl jít do kina se podívat na ruský film, třeba z festivalu, ne ty sra**y co ukazují u nás v Rusku v kině, ale normální film. Tak to jsem šel a mohl jsem jít a byl fakt dobrý. Normálně film bez titulek, naprosto skvělý. Potom to přestalo a nikdo nepromítá ruské filmy. A další věc, bankovníctví. Musím, nebo musel jsem prokázat svůj pobyt a prostě taky tam je limit na množství peněz na účtě. Taky se mi stalo nedávno, že jsem si chtěl otevřít novou banku. No účet teda v nové bance a oni chtěli doklady po mě a nakonec mi to neschválili. No budeme dělat, že to není kvůli tomu, že jsem Rus. Takže nějaký omezení jsou a jsou nepříjemný. Taky třeba dostat finance z Ruska sem. To prostě teď nejde. Je to nepříjemný, rodiče nemohou posílat peníze. Já bych teď chtěl jezdit ale víc domů. Já jsem se začal o svoji zemi víc zajímat teď, co jsem pryč. Víš už prostě když tam nejsi, tak se víc zajímáš, než když tam jsi.

T: A nějak izolovaný kvůli svému původu se tady necítíš?

R: No jenom to, že chci víc jezdit domů. Že jsem předtím nemohl, to bylo nepříjemný. Ale víš, to jsou prostě věci, se kterými nic neuděláš nebo. Hodíš je za hlavu.

povídání nechtěl mít v rozhovoru

T: Jasně, já to chápu. Tak já se posunu k poslední otázce a to je, jestli bys dodal něco, co se týče postavení Rusů v české společnosti? Nebo chtěl bys říct něco, na co jsem se nezeptala?

R: Já si myslím, že jsem to řekl všechno, když jsem vyprávěl tady o tom. Takže tak. To je všechno.

T: Moc díky.